

Kaupunginhallitus 29.11.2021 § 403

§ 403

Vuoden 2021 kolmas osavuosisikatsaus (osittain KV-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojavuo Pia

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy seuraavat määrärahojen siirrot:

Liikuntapalvelujen koneiden ja kaluston investointimäärärahoista talousarviokohdasta 95151 siirretään 80 000 euroa Nuorisopalvelujen koneiden ja kaluston investointimäärärahoihin talousarviokohtaan 99052.

Tilapalvelujen uudisrakentamisien määrärahoista talousarviokohdasta 7192 hankkeelta 4490 Kalajärven koulu, päiväkoti ja nuorisotila siirretään 500 000 euroa hankkeelle 3752 Vermon päiväkoti.

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1

merkitsee liitteenä olevan vuoden 2021 kolmannen osavuosisikatsauksen sekä tulostavoitteiden toteutumatiiedot tiedoksi.

2

hyväksyy poikkeamat seuraavien tulostavoitteiden toteutumisessa:

Sivistys ja hyvinvointi

- Terveysasemien palvelukyky paranee ja tavoitteena on, että lääkärin kiireettömälle vastaanotolle (T3) päästään 28 vuorokauden sisällä (Q1-Q4=28).
- Digitalisaation hyödyntäminen kasvaa SOTET:n asiakaskontakteissa vuonna 2021.
- Asiakastytyväisyys paranee vanhusten palvelujen sairaalan potilailla, pitkäaikaishoidon asukkailla ja kotihoidon asiakkailla.
- Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen oman tuotannon vuorokausihinta alenee.
- Vammaispalvelulain mukaisten kuljetusten kustannuskasvu taittuu.
- Säännöllisen kotihoidon asiakkaan luona käyvien eri hoitajien määrä vähenee.
- Kotihoidon asiakkaiden kipu hoidetaan hyvin.
- Tuetun asumisen osuus vammaisten asumispalveluista kasvaa.
- Eriytymiskehitystä ja syrjäytymistä on ehkäisty oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia tukien.

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

- Työttömyysaste lähestyy Espoo-tarinan tavoitetasoa.
- Työmarkkinatuen kustannukset laskevat.

Talous, henkilöstö ja johtaminen
- Henkilötyön tuottavuus paranee 1,0 %.

3
hyväksyy seuraavat määrärahojen ja tuloarvioiden muutokset sekä sitovuustasojen muutokset:

Konsernihallinto
C217 Logistiikka
tuloarvion vähennys 9 100 000 euroa
määrärahan vähennys 9 100 000 euroa

Elinvoima
C201 Työllisyyspalvelut
määrärahan lisäys 6 300 000 euroa
C24 Liikuntalautakunta
tuloarvion vähennys 2 000 000 euroa

24 Vanhusten palvelut
tuloarvion lisäys 1 800 000 euroa

Terveyspalvelut
määrärahan vähennys 4 000 000 euroa
tuloarvion lisäys 60 500 000 euroa

27 Perhe- ja sosiaalipalvelut
määrärahan lisäys 3 400 000 euroa

29 Hyvinvoinnin ja terveyden esikunta
tuloarvion vähennys 1 800 000 euroa
määrärahan vähennys 2 000 000 euroa

Investoinnit

92 Maa- ja vesialueet
tuloarvion vähennys 200 000 euroa

Taseyksiköt

Suurpellon taseyksikkö
tuloarvion vähennys 7 000 000 euroa

Tapiolan taseyksikkö
tuloarvion vähennys 2 800 000 euroa

4
merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin 1-9/2021 tiedoksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

1. Vuoden 2021 kolmas osavuositarkastus ajalta tammi-lokakuu

Toimintaympäristö

Valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % vuonna 2021. Talouden toipuminen covid-19-epidemiasta on ollut nopeaa kuluvaan vuoteen keväästä alkaen. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä, jonka seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu myös 2022, jolloin BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % ja 1,4 % vuonna 2023.

Syyskuun 2021 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 9,9 % eli vajaa kaksi prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aiemmin. Työttömiä työnhakijoita oli syyskuun lopulla Espoossa 14 882. Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli Espoossa 6 756. Määrä oli vuotta aiemmin 4 765 ja kahta vuotta aiemmin 3 490. Samaan aikaan Espoon TE-toimistossa oli 2827 avointa työpaikkaa. Määrä on kasvanut viime vuodesta ja monilla aloilla yritysten suurimpana ongelmana on pula osaavasta työvoimasta. Työmarkkinoilla vallitsee huomattava kohtaanto-ongelma.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoossa oli kuluvaan vuoteen syyskuun lopussa 295 538 asukasta, mikä tarkoittaa 2 742 asukkaan lisäystä vuoden alusta. Espoon väestömäärää kasvatti eniten (1 851 asukkaalla) ulkomainen muuttovoitto. Väestöä kerrytti myös luonnollinen väestönlisäys yhteensä 1 284 hengellä. Kuntien välinen muutto oli 555 asukkaan verran tappiollinen.

Tammi-syyskuussa uusia asuntoja valmistui 3 734 eli 1 267 asuntoa vuodentakaisista enemmän. Uusia asuntoja oli aloituksissa 4 768 eli 605 asuntoa enemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa. Uusia rakennuslupia on rekisteröity myönnettyksi reilu 457000 k-m². Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvuissa oli 4 254, mikä on 29 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Koronavirusepidemian aiheuttamiin kustannuksiin valtionavustuksia

Koronan torjuminen, testaaminen, rokottaminen ja hoitaminen on aiheuttanut myös vuonna 2021 mittavia kustannuksia. Valtio on luvannut korvata kunnille ja kuntayhtymille aiheutuneet kustannukset täysimääräisesti. Siten myös Espoon osalta talousennuste sisältää oletuksen, että kaikki hyvinvoinnin ja terveyden toimialan koronakustannukset, noin 60 milj. euroa, korvataan täysimääräisesti. Valtion koronakompensatioita sisältyy myös kasvun ja oppimisen toimintatuloihin.

Ulkoisia toimintatuottoja arvioidaan kertyvän 14,5 prosenttia viime vuotta enemmän. Tuottoja kasvattavat koronaan liittyvät valtion avustukset, joita arvioidaan saatavan yli 66 milj. euroa viime vuotta enemmän.

Ulkoiset toimintamenot ovat kasvaneet 7,5 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Alkuperäinen talousarvio ylittyy koronakustannusten osalta noin 60 milj. eurolla ja ylityksiä on myös Hyten omassa toiminnassa vanhustenpalveluissa ja perhe- ja sosiaalipalveluissa sekä työllisyyspalveluissa, jossa työmarkkinatuen kuntaosuus ylittää alkuperäisen talousarvion yli 7 milj. eurolla. Kasvun ja oppimisen alkuperäisen talousarvion toimintamenot ylittävät saatuja korona-

avustuksia vastaavasti. Määrärahat alittuvat HUS erikoissairaanhoidossa ja joukkoliikenteessä. Ulkoisten toimintamenojen arvioidaan toteutuvan -2 066 milj. euron tasolla, kasvua edelliseen vuoteen 6,3 prosenttia.

Nettomenot eli toimintakatteen alijäämän arvioidaan toteutuvan – 1 591 milj. euron tasolla, joka alittaa alkuperäisen talousarvion 20 milj. eurolla. Kasvua 4,2 prosenttia vuoteen 2020.

Tulojen alituksista ja menojen ylityksistä on laadittu useita määrärahanmuutosesityksiä osavuosisikatsauksen yhteydessä.

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) yhteensä on tammi-lokakuussa tilitetty 1 537 milj. euroa, verorahoitusta arvioidaan kertyvän 1 809 milj. euroa vuonna 2021, 84 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa.

Espoon rahastojen markkina-arvo on tammi-lokakuussa kasvanut n. 59,8 milj. euroa. Rahastojen kirjanpidollinen tulos lokakuun lopussa oli 65,2 milj. euroa, kun talousarvioon oli budjetoituna vuodelle 2021 16,9 milj. euroa. Rahastojen tuottoennustetta on nostettu vuodelle 2021 62,5 milj. euroon.

Vuosikatteen ennustetaan toteutuvan 288 milj. euron tasolla hyvästä verotulokehityksestä, rahoitustuotoista ja arvioiduista ja saaduista korona-avustuksista johtuen.

Tuloksen ennustetaan lokakuun tilanteessa toteutuvan 108 milj. euron tasolla. Tulosenuste päivitetään kuukausittain.

Investointien kokonaismääräksi arvioidaan noin 338 milj. euroa ja nettoinvestoinneiksi noin 310 milj. euroa

Vuoden 2021 **talousarviossa uutta lainannostovaltuutta** on budjetoitu 315,0 milj. euroa, lainoja ei tarvitse nostaa vuonna 2021.

Vuoden 2021 talous on toteutumassa talousarviohetkellä arvioitua parempana. Sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmalli vuodesta 2023 alkaen tulee hidastamaan Espoon verorahoituksen kasvua ja haastamaan erityisesti investointien tulorahoituskyvyn. Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman tuottavuustavoitteiden toteuttaminen on tärkeää, sillä se helpottaa sote-muutokseen sopeutumista. Myös tarkastuslautakunta on suosittanut, että kaupungin ja konsernin talouden tasapainottaminen edellyttävät velkaantumisen taittamista ja TakE-ohjelman toteuttamista.

2. Poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa

Vuodelle 2021 on asetettu yhteensä 41 tulostavoitetta. Tulostavoitteista 23 arvioidaan toteutuvan ja neljän toteutuvan osittain. Tulostavoitteista 12 ei arvioida toteutuvan kuluvan vuoden loppuun mennessä. Kokonaisuus näyttää kolmannen osavuosisikatsauksen kohdalla haasteelliselta, erityisesti työllisyyteen ja hyvinvointiin liittyvien tavoitteiden osalta. Useat tavoitteet jäävät saavuttamasta koronasta johtuvista syistä. Kahden tulostavoitteen toteutuminen voidaan arvioida myöhemmin, kun seurantatieto on saatavilla.

3. Talousarviomuutokset

Käyttötalous

Elinvoima/työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelujen työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoivaan ylittyvän 7,8 milj. eurolla. Tammi-syyskuun toteuma oli 24 % suurempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Ylitykseen vaikuttavat pitkäaikaistyöttömien ja yli 1 000-päiväisten työttömien määrän kasvaminen. Kaupungin palkkatukityöpaikkoihin varattujen määrärahojen ennustetaan alittuvan 1,5 milj. euroa. Alkuvuodesta korona on vaikuttanut siten, että kaikki yksiköt eivät tarjonneet paikkoja yhtä aktiivisesti kuin ennen ja kaikkiin avoimiin paikkoihin ei ole vielä löytynyt sopivaa työntekijää. Velvoitetöyllystettävien määrä kolmen ensimmäisen kvartaalin toteuman perusteella jää vähäiseksi. Määrärahaan esitetään yhteensä 6,3 milj. euron korotusta.

Elinvoima /Liikunnan ja urheilun tulosityksikkö

Koronasta johtuvien liikuntatilojen sulkemisten vuoksi maksutulokertymä jää talousarvion 5,6 milj. eurosta noin 3,6 milj. euroon. Liikuntatilojen sulkemisesta aiheutuneet maksutuottojen vähenemiset vaikuttavat tilojen käyttökorvauksiin 1 milj. euroa ja uimahallien maksutuottoihin 1 milj. euroa.

Konsernihallinto/Logistiikka, kulkukeskus

Alun perin oli suunniteltu, että muut C10 kunnat olisivat mukana kulkukeskustoiminnassa. Palvelun alkaessa muut C10 kunnat eivät lähteneet kulkukeskuksen toimintaan mukaan. Muiden kuntien poisjäänti aiheuttaa tulojen ja menojen 7,0 milj. euron alituksen alkuperäiseen talousarvion nähden.

Kulkukeskuksen toiminnan aloitus viivästyi ja alkoi vasta helmikuussa. Koronarajoitusten vaikutuksesta kuljetusten määrät ovat suunniteltua pienemmät. Näiden vaikutus sekä tuloihin että menoihin 2,1 milj. euroa.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla koronasta aiheutuvia kustannuksia seurataan tarkasti. Kustannusten toteuma tammi-lokakuussa 2021 on ollut noin 50 milj. euroa ja koko vuoden kustannusten ennustetaan kasvavan noin 63 milj. euroon. Voimassa oleva talousarvio on korjattu vuoden toisessa osavuosikatsauksessa koronakuluista johtuen 58,1 milj. eurolla.

Palvelujen tarve on mielenterveys- ja päihdepalveluissa, lasten sijaishuollossa ja vammaisten palveluissa talousarviota suuremmat. Tältä osin terveyspalvelujen ja perhe- ja sosiaalipalvelujen menokehystä esitetään korotettavaksi 5,4 milj. euroa. Toimialan kokonaismenoja alentaa erikoissairaanhoidon 6 milj. euron alitusennuste sekä Länsi-Uudenmaan sote-hankekokonaisuuteen varatun määrärahan 2 milj. euron vähäisempi käyttö. Näin ollen toimialan menomäärärahojen kokonaismuutos on negatiivinen (-2,6 milj. euroa).

Toimialan tulojen ennustetaan ylittävän talousarvion Länsi-Uudenmaan hankekokonaisuuden ja valtiolta saatavien koronakorvausten johdosta. Marraskuun aikana suoritteisiin ja kunnan väestömäärään perustuva koronakorvaus haetaan ajalta 1.1.-31.8.2021 (erikoissairaanhoidon ajalta 1.4.-31.8.2021). Tämä kokonaisuus on arviolta 45,2 milj. euroa. Loppuvuoden osalta haetaan arviolta noin 20 milj. euron korvaus. Em. systä toimialan tulokehystä esitetään korotettavaksi 60,5 milj. euroa.

Investoinnit

Maa-alueet

Maata myytäessä tasearvon osuus kirjataan investointituloksi. Talousarviota tehtäessä tasearvojen osuudeksi on arvioitu 1,3 milj. euroa. Toteutuneiden maanmyyntien tasearvoista on kertynyt 1,1 milj. euroa. Loppuvuodelle ei enää ennusteta myyntejä. Tuloarvio alittuu 0,2 milj. euroa.

Tilapalvelut liikelaitoksen Kalajärven koulu, päiväkotiki ja nuorisotila -hankkeen toteutus siirtyy uudelleen kilpailutuksen vuoksi loppuvuoteen ja määrärahaa jää käyttämättä. Määrärahoista siirretään 0,5 milj. euroa Vermon päiväkotiki -hankkeelle rakennusurakan ennakoitua nopeamman etenemän takia.

Suurpellon taseyksikkö

Talousarvion myyntivoittoja kertynyt on 1,5 milj. euroa eikä loppuvuodelle ole enää ennustettavissa kauppvoja. Talousarviovaiheessa ennakoitujen tonttihaut ovat mm. kaavoitussuista siirtyneet muutamalla vuodelle eteenpäin. Maankäyttösopimustuottoja voidaan tulouttaa investointien verran. Vaikka investointien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisina, saattaa olla, että osa siirtyy vuodelle 2022 ja tämä vaikuttaa maankäyttösopimus-tuottojen kertymään. Tulotavoitetta esitetään alennettavaksi 7 milj. euroa.

Tapiolan taseyksikkö

Toteutuneista kiinteistökaupoista ja maankäyttösopimuksien maksuaika-tiluuden mukaisista maksuista sekä vuokratuotoista on kertynyt 92 % tulotavoitteesta. Loppuvuodelle ei ole odotettavissa enää lisää tuloja. Talousarvion tuottojen ennustetaan alittuvan 2,8 milj. euroa.

4. Espoon kaupungin konserniraportti 1-9/2021

Espoon kaupungin konserniraportti ajalta tammi-syyskuu 2021 sisältää Espoo-konsernin tärkeimpien tytäryhteisöiden talouteen ja toimintaan liittyvät olennaiset tiedot.

Konserniraportti sisältää em. yhteisöille keskeisten tuloslaskelman erien talousarvio-, toteuma- ja ennustetiedon sekä vertailun edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Lisäksi esitellään yhteisön merkittävimmät tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa vuonna 2021 sekä valtuuston asettamat tulostavoitteet (tilanteet ja arvion toteutumisesta).

Valtuuston konserniyhteisöille asetetuista tavoitteista arvioidaan toteutuvan 23/36. Kymmentä tavoitetta ei joko voida vielä arvioida tai tavoitteen saavuttamisessa on epävarmuustekijöitä. Kolmen tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta. Tavoitteet, joiden ennustetaan jäävän toteutumatta ovat: HSY kuntayhtymän kotitalouksien jätteen kierrätysasteen nostaminen, HUS kuntayhtymän tuottavuuden nousu 1 %, Espoon kaupunginteatterin vierailuesitysten määrä.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Osavuositarkastus 3_2021
- 2 Konserniraportti 1-9 2021

Oheismateriaali

Tiedoksi